

ISSN 2414-5076 (Print)

ISSN 2617-6688 (Online)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

НАУКОВИЙ ВІСНИК

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО
ЖУРНАЛ**

№ 1 (142) 2023

**ОДЕСА
ПНПУ імені К. Д. Ушинського**

DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2023-1>

**Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського. Випуск 1 (142). Одеса, 2023. 73 с.**

Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського внесено до **категорії «Б»** Переліку наукових фахових видань України
з педагогічних наук зі спеціальностей 011, 012, 013, 014, 015, 016, 231
(наказ МОН України від 17.03.2020 р. № 409)

Свідоцтво про перереєстрацію: КВ №24077-13917 ПР
видане Міністерством юстиції України 19.06.2019 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Богуш А. М., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України (Україна)

Заступник головного редактора:

Койчева Т. І., доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Відповідальний редактор:

Буднік А. О., кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ ТА РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Васильєва Т., доктор, професор (Латвія)

Казанцева Л. І., доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Кісієль М., доктор гуманітарних наук, доцент (Польща)

Ковтун О. В., доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Копусь О. А., доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Линенко А. Ф., доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Лобанова-Шуніна Т., доктор педагогічних наук, професор (Латвія)

Луцан Н. І., доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Окуневичюте Н. Л., доктор соціальних наук, професор (Литва)

Попова О. В., доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Реброва О. Є., доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Семенов О. М., доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Садовська Е. Я., доктор технічних наук, що спеціалізується в галузі історії архітектури та збереження пам'яток, професор (Польща)

Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського індексується у таких **базах даних:**

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,
- Google Scholar,
- ULRICHSWEB Global Serials Directory,
- CrossRef,
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN),
- Research Bible (Academic Resource Index),
- Directory of Research Journals Indexing,
- Scilit (The Scientific Literature database),
- WorldCat,
- Eurasian Scientific Journal Index (ESJI),
- Scientific Indexing Services (SIS),
- Directory of Open Access Journals,
- ERICHPUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences),
- Base (Bielefeld Academic Search Engine),
- Index Copernicus/ICI Journals Master List,
- Open Ukrainian Citation Index (OUCI).

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Вченою Радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» 30.03.2023 р. (Протокол № 9)

РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛУ НЕ НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗМІСТ СТАТЕЙ ТА МОЖЕ НЕ ПОДІЛЯТИ ДУМКУ АВТОРА!

Адреса редакції:

65020 м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26

тел. +38 (048) 718-57-22

E-mail: nv.pnpu@gmail.com

Веб-сайт: <http://nv.pdpu.edu.ua>

© Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2023

ISSN 2414-5076 (Print)

ISSN 2617-6688 (Online)

Ministry of Science and Education of Ukraine
State institution «South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky»

SCIENTIFIC BULLETIN

**of SOUTH UKRAINIAN NATIONAL
PEDAGOGICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER K. D. USHYNKY
JOURNAL**

№ 1 (142) 2023

**ODESA
SUNPU named after K. D. Ushynsky**

DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2023-1>

Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky.
Issue 1 (142). Odesa, 2023. 73 p.

The Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky included into the Ukrainian list of specialized scientific publication, which are authorized to publish the results of dissertation for doctor degree and PhD by decree of Ministry of Education and Science of Ukraine from March 17, 2020 № 409.

Certificate of re-registration of print media: Series KB №24077-13917 ПП
Issued by the Ministry of Justice of Ukraine from June 19, 2019.

EDITORIAL BOARD:

Editor-in-chief:

Bogush A., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Full Member of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Ukraine)

Deputy Editor in Chief:

Koycheva T., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine)

Responsible editor:

Budnik A., Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor (Ukraine)

MEMBERS OF EDITORIAL BOARD:

Bogdanova I., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine)

Kazantseva L., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine)

Kisiel M., Doctor of Humanities in Pedagogy, Associate Professor (Poland)

Kopus O., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine)

Kovtun O., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine)

Lobanova-Shunina T., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Latvia)

Lutsan N., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine)

Lynenko A., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine)

Okunevičiūtė Neverauskienė L., Doctor of Social Sciences, Professor (Lithuania)

Popova O., Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ukraine)

Rebrova O., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine)

Sadowska E. J., Doctor of technical sciences specializing in history of architecture and conservation of monuments, Professor (Poland)

Semenog O., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine)

Vasiljeva T., Doctor oec., Professor (Latvia)

Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky is indexed in these **databases**:

- Vernadsky National Library of Ukraine,
- Google Scholar,
- ULRICHSWEB Global Serials Directory,
- CrossRef,
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN),
- Research Bible (Academic Resource Index),
- Directory of Research Journals Indexing,
- Scilit (The Scientific Literature database),
- WorldCat,
- Eurasian Scientific Journal Index (ESJI),
- Scientific Indexing Services (SIS),
- Directory of Open Access Journals,
- ERICHPLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences),
- Base (Bielefeld Academic Search Engine),
- Index Copernicus/ICI Journals Master List,
- Open Ukrainian Citation Index (OUCI).

Recommended to publishing and disseminating over the Internet by the Academic council
State institution «South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky» (pr. № 9 from March 30, 2023)

THE EDITORIAL BOARD BEARS NO RESPONSIBILITY FOR THE CONTENT OF THE ARTICLES AND MAY NOT SHARE THE AUTHORS' OPINION!

Editorial office address:

26, Staroportofrankivska St., Odesa, 65020

Tel. +38 (048) 718-57-22

E-mail: nv.pnpu@gmail.com

Web-site: <http://nv.pdpu.edu.ua>

© State institution «South Ukrainian National
Pedagogical University named
after K. D. Ushynsky», 2023

ЗМІСТ

Ручкіна М. М. Зміни в управлінні закладом освіти: чинники та ризики	7
Маліновська Н. В. Підготовка майбутніх вихователів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у закладі дошкільної освіти	13
Кириленко І. М. Динаміка розвитку хореографічної культури та освіти	21
Подосиннікова Г. І. Навчання критичного читання автентичних публіцистичних текстів інтернет-видань майбутніх учителів англійської мови	27
Басанець Л. В., Маслова Т. М. Форма та формоутворення в мистецтві живопису	35
Сулейманова Шахла Ефективні способи формування художньо-творчих здібностей учнів в організації дидактичних ігор	44
Русалкіна Л. Г., Григор'єв Є. О. Матеріали для вивчення англійської мови для студентів медичних спеціальностей	54
Алієва Рухангіз Маммад Формування самоосвіти та компетентності студента в процесі формування розумових якостей	61
Моргун О. О. Лінгвокультурна компетентність майбутніх перекладачів китайської мови: сучасний стан сформованості	67

CONTENT

Ruchkina M. Changes in the management of an educational institution: factors and risks	7
Malinovska N. Preparation of future educators for the use of Physical Culture and recreation technologies in the Preschool Education Institutions	13
Kyrylenko In. Dynamics of the development of choreographic culture and education	21
Podosynnikova H. Teaching critical reading of authentic Publicistic texts from the internet editions to pre-service English teachers	27
Basanets L., Maslova T. Form and form creation in the art of painting	35
Suleymanova Shahla Effective ways to form the artistic creative abilities of students in the organization of didactic games	44
Rusalkina L., Grigoryev Ev. Materials for English learning for the students of medical specialties	54
Aliyeva Ruhangiz Mammad Formation of student's self-education and competence in the process of developing mental skills	61
Morhun OI. Linguocultural competence of future Chinese translators: the current state of its development	67

Підготовка майбутніх вихователів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у закладі дошкільної освіти

Маліновська Наталія¹

Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне, Україна

E-mail: n.malinovska@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7057-7727>

У статті обґрунтовано необхідність забезпечення якісної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО) до здоров'язбережувальної професійної діяльності. Окреслено актуальність усвідомлення здобувачами вищої освіти ціннісно-мотиваційного ставлення до проблеми здоров'язбереження, формування у них готовності до здоров'язбережувальної діяльності в освітньому процесі ЗДО.

Формування у майбутніх фахівців дошкільної освіти готовності до реалізації оздоровчої парадигми в роботі з дітьми дошкільного віку передбачає оволодіння насамперед змістовим компонентом навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти», а також уміннями і навичками організації одного із видів здоров'язбережувальних технологій – фізкультурно-оздоровчої. Розкрито сутність понять «здоров'язбережувальні технології», «фізкультурно-оздоровчі технології», їх вплив на здоров'я дітей та особливості використання. Акцентовано, що необхідним складником фізкультурно-оздоровчої технології є застосування як окремих фізичних вправ, так і їх комплексів. Визначено доцільність упровадження фізкультурно-оздоровчих технологій в освітній процес ЗДО, що має забезпечувати комфортні умови для розвитку рухів дітей та запобігання негативних впливів на стан здоров'я стресового довілля. Ураховано сучасні вимоги до фізкультурно-оздоровчої роботи, що є підґрунтям раціональної організації рухового режиму. Схарактеризовано організаційно-педагогічні умови використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності майбутніх вихователів. Зазначено, що вимогами сучасного ринкового середовища до конкурентоздатності фахівця стає не лише високий рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу та навичок практичної роботи, а й розвиток особистісних якостей. Позиченовано приклади використання індивідуально-дослідницьких завдань (ІНДЗ), зорієнтованих на активізацію освітньої діяльності здобувачів вищої освіти, трансформацію пасивного засвоєння ними знань у їх активне застосування у квазіпрофесійних і реальних ситуаціях освітньої діяльності. Встановлено, що оволодіння майбутніми вихователями знаннями, вміннями і навичками проєктувати та застосовувати фізкультурно-оздоровчі технології сприятиме формуванню здоров'язбережувальної компетентності у дітей дошкільного віку.

Ключові слова: підготовка, майбутні вихователі, фізкультурно-оздоровчі технології, здоров'язбережувальні технології, заклад дошкільної освіти, здоров'язбережувальна діяльність.

Вступ. Модернізація освіти в Україні зумовлює потребу у висококваліфікованих фахівцях, спроможних реалізувати одне із головних завдань соціальної програми держави – збереження і зміцнення здоров'я дітей. Отже, актуалізується проблема якісної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до здоров'язбережувальної діяльності.

Сучасний вихователь закладу дошкільної освіти розглядається як професіонал, який орієнтується в наукових досягненнях, інноваціях, володіє сучасними технологіями розвитку, навчання та виховання дітей, здатний не лише проєктувати та реалізувати методики збереження і зміцнення здоров'я, а й упроваджувати їх у педагогічну діяльність завдяки сучасним освітнім технологіям (Артемова, 2008).

Мета та завдання дослідження. Мета статті – розкрити особливості професійної підготовки майбутніх вихователів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

- ✓ Визначити ключові поняття педагогічного конструкту, що досліджується.
- ✓ Розкрити змістове наповнення розділу «Фізкультурно-оздоровчі технології» навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти».

¹ кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету

✓ Обґрунтувати організаційно-педагогічні умови успішного використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності майбутніх вихователів.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень щодо професійної підготовки фахівців дошкільного профілю у вищому закладі освіти засвідчує, що означена проблема висвітлюється науковцями з різних поглядів, а саме: теоретичні та методичні аспекти ступеневої підготовки фахівців дошкільної освіти у ЗВО (Л. Артемова); формування особистості педагога, його фахової компетентності (Г. Беленька, А. Богуш, К. Волинець, Н. Грама, І. Дичківська, Л. Зданевич, Н. Лисенко, Л. Пісоцька, І. Рогальська-Яблонська, Т. Поніманська та ін.); підготовка здобувачів вищої освіти до фізичного виховання дітей дошкільного віку (Т. Андрущенко, О. Богініч, Е. Вільчковський, Н. Денисенко, О. Курок, З. Нестерова, С. Петренко, Л. Рижова та ін.); формування професійної готовності майбутніх вихователів до здійснення фізичного виховання дітей дошкільного віку на засадах народних традицій (Н. Левінець). Підготовка фахівців до сумлінного виконання професійно-педагогічних обов'язків, різноманітні аспекти застосування з дітьми здоров'язбережувальних технологій розглядаються зарубіжними вченими (Stoik, Sanders, 2018; Futorny, Nosova, Kolomiiets, 2017).

Упровадження здоров'язбережувальних технологій, у тому числі фізкультурно-оздоровчих, в освітній процес закладу дошкільної освіти розглядалось у дослідженнях учених (О. Аксьонової, Т. Андрущенко, О. Богініч, Е. Вільчковський, Т. Григоренко, Н. Денисенко, О. Дубогай, М. Єфименка, В. Єфремової, Ю. Коваленко, Н. Маковецької, В. Нестеренко, А. Чаговець та ін.). На думку вчених, поняття «здоров'язбережувальні технології» об'єднує в собі всі напрями діяльності освітнього закладу щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я дітей. Так, за Л. Герашенко, здоров'язбережувальна технологія – це послідовна цілеспрямована система взаємодії суб'єктів педагогічного процесу, що включає науково обґрунтовані форми, методи, способи формування і збереження здоров'я, сукупність психолого-педагогічних методів і прийомів роботи з дітьми, підходів до реалізації проблем, пов'язаних з оздоровленням, спрямованих на створення умов для збереження і зміцнення здоров'я дітей, а також для усвідомлення педагогом цінності власного здоров'я та здоров'я вихованців (Онищенко, 2016).

Одним із видів здоров'язбережувальних технологій є фізкультурно-оздоровчі технології. За результатами ґрунтовного аналізу української та зарубіжної науково-методичної літератури в галузі педагогіки, психології, фізичного виховання, спорту і здоров'я людини, власного досвіду в галузі оздоровчої фізкультури та фітнесу вчені (М. Верховська, І. Ляхова) розглядають поняття «фізкультурно-оздоровча технологія» як раціональний спосіб цілеспрямованої взаємодії учасників педагогічного процесу, основою якого є різновиди рухової діяльності, що спрямовані на отримання максимально можливого оздоровчого ефекту, реалізацію потреби людини в русі, здоров'ї та дбайливому ставленні до нього через свідоме регулювання фізичної активності» (Ляхова, Верховська, 2015). Учені підкреслюють, що фізкультурно-оздоровчі технології не є надбанням особистого досвіду поодиноких фахівців чи науковців. Основним інструментарієм у використанні на практиці фізкультурно-оздоровчих технологій є тренування або заняття, у процесі яких завдяки регуляції фізичного навантаження досягається тренувальний ефект.

Водночас аналіз сучасної практики підготовки майбутніх фахівців дошкільного профілю свідчить, що у них недостатньо сформовані професійні компетентності щодо реалізації фахових методик збереження і зміцнення здоров'я дітей (Курок, Шовкопляс, 2008; Маковецька, 2010).

Результати дослідження. Навчальна дисципліна «Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти» посідає вагомe місце у циклі дисциплін методичного спрямування і викладається здобувачам вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта університету на третьому курсі. Мета навчальної дисципліни – забезпечити кваліфікаційну компетентність майбутніх вихователів у галузі фізичного виховання та оздоровлення дітей раннього і дошкільного віку, сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти світоглядних позицій щодо власної відповідальності за збереження і зміцнення здоров'я дітей.

У ході вивчення фахової методики студенти ознайомлюються з фізкультурно-оздоровчими технологіями, які використовуються у сучасних закладах дошкільної освіти, що сприяє формуванню у них розуміння пріоритетності фізкультурно-оздоровчої роботи у ЗДО.

У процесі викладання навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти» особлива увага майбутніх вихователів звертається на відмінності фізкультурно-оздоровчих технологій від здоров'язбережувальних, здоров'яформувальних, оздоровчо-рекреаційних технологій навчання здоров'я та інших, оскільки основним засобом фізкультурно-оздоровчих технологій

є фізичні вправи та комплекси фізичних вправ для дітей дошкільного віку, зорієнтовані на їхній гармонійний фізичний розвиток, підвищення рухової активності, функціональних можливостей організму, задоволення потреби в русі (Ляхова, Верховська 2015).

Фізкультурно-оздоровчі технології є передовсім засобом оздоровлення, складниками якого є форми, методи і прийоми фізичного виховання, спрямовані на нормальне функціонування всіх систем і функцій організму дітей, загартування, зниження ризику хронічних захворювань.

У процесі оволодіння програмним матеріалом дисципліни важливо підкреслити, що для вирішення оздоровчих завдань найефективнішим є комплексний підхід до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій (ФОТ), який передбачає врахування низки різноманітних чинників впливу на фізіологічні та психоемоційні процеси в організмі дитини.

Складниками фізкультурно-оздоровчих технологій є: формування рухових умінь та навичок, розвиток фізичних якостей особистості дитини, оптимізація її рухової активності; становлення фізичної культури дитини; розвиток її дихальної системи; профілактика порушення постави та виникнення плоскостопості; виховання потреби у щоденній руховій активності та турботи про власне здоров'я (Кошель, Герман, 2020: 7).

Здобувачів вищої освіти підводять до того, що вибір будь-якої фізкультурно-оздоровчої технології (фітбол-гімнастика, дихальна гімнастика, вправи з релаксації тощо) повинен урізноманітнювати планування здоров'язбережувального освітнього процесу, а також урахувати низку чинників. З-поміж них: матеріально-технічні умови (розташування приміщень, наявність санітарно-технічного, медичного, фізкультурного оснащення, комплектування груп); стан фізичного та психічного здоров'я дітей і вихователів (індекс здоров'я, рівень захворюваності, підвищення емоційного тону); показники рухової підготовленості дітей; цілісність оздоровчих впливів та стабільність результатів, рівень власної професійної компетентності вихователя (прагнути до збагачення власних знань щодо збереження і зміцнення здоров'я, формувати усталені мотиви до ведення здорового способу життя), методи і прийоми співпраці з батьками вихованців (батьки – приклад здоров'язбережувальної поведінки), екологічні чинники (Кошель, 2015: 11).

Одним із завдань освітнього компонента є ознайомлення студентів із інноваційними фізкультурно-оздоровчими технологіями (степ-аеробіка, ігровий стретчинг, роуп-скіппінг, фітбол-гімнастика, фітнес-гімнастика) (Здоров'язбережувальні технології, 2022).

Ефективними формами та методами фахової підготовки здобувачів вищої освіти є ті, що активізують їхню діяльність, зокрема дискусії, колективне обговорення проблеми, ділові ігри, розігрування ситуацій за ролями, педагогічні брейн-ринги; проблемно-пошукові інтерактивні методи: моделювання ситуації, обговорення в малих групах, робота в парах, мозковий штурм, коло ідей, творчі вправи та завдання, педагогічні ігри, розроблення конспектів нетрадиційних занять із фізичної культури (Маліновська, 2017). У термінологічних джерелах поняття «підготовка» розглянуто як «запас знань, навичок, досвід тощо, набутий у процесі навчання, практичної діяльності» (Великий тлумачний словник, 2005: 952). Підготовку майбутніх вихователів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у закладах дошкільної освіти розглядаємо як комплекс взаємопов'язаних заходів щодо створення та реалізації педагогічних умов, реалізація яких спрямована на формування у студентів готовності до впровадження здоров'язбережувальних технологій з дітьми дошкільного віку.

За словником, педагогічні умови потрактовано як «обставини, від яких залежить і за яких відбувається цілісний продуктивний процес професійної підготовки фахівців, опосередкований активністю особистості, групи людей» (Словник-довідник, 2006: с. 188). Отже, організаційно-педагогічні умови забезпечують функціонування і розвиток цілісного освітнього процесу.

У дослідженні було визначено низку організаційно-педагогічних умов успішного використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності майбутніх вихователів. Розглянемо їх.

Науково-методичне забезпечення освітнього контенту «Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти» як одна з професійно-педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців дошкільного профілю передбачає формування у здобувачів вищої освіти компетентностей, що уможливають якісне виконання ними трудових функцій, функціональних обов'язків на основі науково обґрунтованих рішень, що передбачає максимальну спрямованість на індивідуально зорієнтовану траєкторію навчання із врахуванням специфіки майбутньої здоров'язбережувальної діяльності у ЗДО. Водночас, на нашу думку, доцільно розширити основні компоненти науково-методичного забезпечення освітнього процесу, передбачені Положенням про організацію освітнього процесу в закладах вищої освіти. Так, необхідно передбачити анотовані каталоги, відеозаписи лекційних і семінарських занять,

вебінарів, конференцій, «круглих столів», у процесі яких розглядається освітній матеріал в обсязі одного чи кількох модулів. Доцільно осучаснити методичне забезпечення лекцій мультимедійними презентаціями, використанням зарубіжних навчальних та наукових робіт, відеозаписами виступів відомих вітчизняних фахівців із проблеми здоров'язбереження дітей тощо.

Педагогічною умовою підготовки майбутніх вихователів до використання ФОТ у закладі дошкільної освіти було обрано також *цільову змістову наповнюваність завдань для самостійної роботи* здобувачів вищої освіти. При організації самостійної роботи зі здобувачами вищої освіти, зокрема у процесі добирання її змісту, форм і методів, ураховували основні мотивувальні чинники, а саме: підтримання пізнавального інтересу у студентів, розуміння ними кінцевих результатів навчання (цілей професійного розвитку); усвідомлення теоретичної і практичної значущості засвоєння знань; професійна спрямованість освітньої діяльності. З огляду на це, здобувачам вищої освіти пропонували низку завдань для самостійної роботи, зокрема:

- підготувати тексти консультацій для батьків «Як навчити дитину дбайливо ставитися до власного здоров'я» (аукціон знань); «Як організувати спортивну прогулянку у сім'ї?»;
- створити модель організації фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі дошкільної освіти;
- розробити програму семінару-практикуму для вихователів «Упроваджуємо сучасні фізкультурно-оздоровчі технології»;
- розробити рекомендації щодо організації та проведення оздоровчої прогулянки; впровадження хортингу у ЗДО;
- скласти орієнтовний план роботи творчої групи «У здорового тіла – здоровий рух»;
- підготувати матеріали для обговорення передового педагогічного досвіду із впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій в умовах ЗДО;
- скласти орієнтовну тематику семінарів, семінарів-практикумів оздоровчого спрямування;
- підготувати доповідь на педагогічну раду ЗДО «Методичний скриншот: інноваційні фізкультурно-оздоровчі технології».

Іншою педагогічною умовою підготовки майбутніх вихователів до використання ФОТ в закладу дошкільної освіти було обрано *активізацію і стимулювання виконання здобувачами вищої освіти самостійної роботи* з навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти».

Самостійна робота студентів у процесі виконання індивідуального навчально-дослідницького завдання (ІНДЗ) дозволила активно включати їх у пошуково-пізнавальний процес, оцінити якість і рівень володіння майбутніми вихователями програмним матеріалом. У цьому зв'язку для самостійної роботи було запропоновано виконати такі види роботи:

- розробити і захистити педагогічний проєкт з теми: «Фізкультурно-оздоровчі технології у закладі дошкільної освіти»;
- скласти блок-схему «Оздоровчі технології в освітньому процесі» (Денисенко, 2007);
- підготувати матеріали щодо використання нестандартного фізкультурно-оздоровчого обладнання;
- самостійно дібрати літературу та підготувати реферат на одну із тем: «Використання фізкультурно-оздоровчих технологій із дітьми дошкільного віку в умовах родинного виховання», «Організація занять степ-аеробікою з дітьми дошкільного віку», «Використання дихальної гімнастики у коригувальній та оздоровчій роботі з дітьми»;
- розробити комплекси ранкової й оздоровчої гімнастики з елементами психогімнастики;
- розробити зміст оздоровчих заходів на свіжому повітрі: оздоровча прогулянка, піші переходи; ігри-естафети; ігри спортивного характеру;
- проанонсувати наукові статті та книги із проблеми застосування фізкультурно-оздоровчих технологій у практиці роботи сучасного ЗДО;
- розробити комплекси вправ для корекції постави та стоп у дітей;

Для закріплення та систематизації знань студентів про фізкультурно-оздоровчі технології використовували підготовку міні-доповідей до виступу на семінарі, складання глосарію, заповнення таблиць, укладання опорно-логічних схем, розроблення мультимедійної презентації, рекламного буклету та кросворду, виконання індивідуально-дослідних завдань.

Однією з умов підготовки майбутніх вихователів до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій було обрано *культуру здоров'я майбутніх вихователів, їхнє прагнення до здоров'ятворення*.

Культура здоров'я – це не лише сума знань, обсяг відповідних умінь і навичок, але й здоровий спосіб життя. Рівень культури здоров'я визначається обізнаністю з резервними можливостями (фізичні, психічні, духовні) і вмінням правильно їх використовувати.

До компонентів культури здоров'я педагога належать:

- ✓ ціннісно-смісловий (усвідомлення власного здоров'я як професійного ресурсу, прийняття здоров'я дітей як педагогічної цінності);
- ✓ когнітивний (знання педагогами здоров'язберезувальних технологій, шляхів формування досвіду здоров'язорієнтованої поведінки дітей)
- ✓ емоційно-вольовий (відповідальність, усвідомлена спрямованість діяльності педагога щодо здоров'язбереження і задоволення її результатами);
- ✓ практичний (здатність і готовність педагога до реалізації здоров'язберезувальної діяльності в особистому житті й освітньому процесі) (Олендер, Грушко, Бережна, 2010: 6).

На жаль, натепер ще превалує проблема відсутності пріоритету культури здоров'я в суспільстві та структурі педагогічної діяльності вихователя. Педагоги недостатньо усвідомлюють, що рухова активність є запорукою здоров'я. Практика засвідчує, що у багатьох закладах дошкільної освіти переважає малорухливий спосіб життя дітей, тобто пасивний режим. Зменшується кількість і є одноманітними заходи із фізичного виховання в загальному режимі дня (Юрчук, 2012). Майбутні вихователі повинні знати, як забезпечити оптимальний руховий режим у дошкільному закладі, яке місце у ньому треба відвести застосуванню фізкультурно-оздоровчих технологій. На нашу думку, треба звернути увагу на наявність фізичних вправ із використанням не лише ходьби, бігу, а й метання, стрибків, вправ з рівноваги, лазіння. Не слід ігнорувати фізкультурно-оздоровчими технологіями із використанням елементів спортивних ігор та вправ.

Реалізація окреслених педагогічних умов спрямовувалася на обізнаність майбутніх вихователів із теоретичними питаннями щодо здоров'я та його чинників із здорового способу життя; стимулювання мотивації до вирішення завдань здоров'язбереження у ЗДО; формування умінь використовувати ФОТ у здоров'язберігальному освітньому просторі закладу дошкільної освіти. Водночас уважаємо, що для якісної підготовки майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти до професійної здоров'язберезувальної діяльності доцільно запровадити вивчення освітнього компонента навчальної дисципліни «Здоров'язберезувальні технології у закладі дошкільної освіти», метою якого буде поглиблення і систематизація знань студентів щодо використання фізкультурно-оздоровчих технологій. У процесі підготовки здобувачів вищої освіти до роботи зі збереження здоров'я дітей дошкільного віку, його охорони, зміцнення та реабілітації (Маліновська, 2009).

Висновки. Отже, ефективність кінцевого результату підготовки майбутніх вихователів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у роботі з дітьми дошкільного віку залежить від реалізації окреслених педагогічних умов. Перспективи подальших наукових пошуків пов'язуємо із вивченням особливостей упровадження інноваційних здоров'язберезувальних технологій у закладі дошкільної освіти.

Література

- Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: [навч. метод. посіб.] Київ: Кондор, 2008. 272 с.
- Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / укл. і голов. ред. В. Бусел. Київ: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
- Денисенко Н. Освітній процес має бути здоров'язберезувальним. *Дошкільне виховання*. 2007. № 7. С. 8-10.
- Здоров'язберезувальні технології у закладі дошкільної освіти / авт.-упоряд. І. І. Нікітіна. Харків: Вид. група «Основа», 2022. 174 с. Серія «Новий Базовий компонент».
- Кошель В. М. Підготовка майбутніх вихователів до навчання рухових дій дітей дошкільного віку. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Дошкільна освіта». Чернігів: ФОП Ремізова, 2015. 85с.
- Кошель В. М., Герман Н. В. Зміст і методика використання оздоровчих технологій в умовах освітнього процесу закладів дошкільної освіти: посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта», директорів, методистів і вихователів закладів дошкільної освіти та батьків дітей дошкільного віку. Чернігів: ФОП Баликіна О.В., 2020. 60 с.

Курок О. І., Шовкопляс О. М. Особливості підготовки фахівців із фізичного виховання для дошкільних закладів. *Фізичне виховання, спорт, культура, здоров'я в сучасному суспільстві: зб.пр.* Луцьк, 2008. Т. 1. С. 200-203.

Ляхова І., Верховська М. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології в системі фітнес-індустрії. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві.* 2015. №2. С. 51-54.

Маковецька І. В. Професійний розвиток фахівців дошкільних навчальних закладів у сфері освітньо-оздоровлювальної діяльності: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. 484 с.

Маліновська Н. В. Оздоровчі технології та діагностичні методики фізичного розвитку дітей: програма навчального курсу. Кременець: Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інституту імені Т. Г. Шевченка, 2009. 12 с.

Маліновська Н. В. Підготовка студентів до впровадження здоров'язбережувальних технологій у практику роботи дошкільних навчальних закладів. *Нова педагогічна думка.* Науково-методичний журнал. 2017. №2(90). С. 55-57.

Олендер І. О., Грушко В. С., Бережна Т. І. та ін. Культура здоров'я особистості. Курс лекцій. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 196 с.

Онищенко Н. П., Лиховид О. Р. Здоров'язбережувальні технології у системі підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності. *Молодий вчений.* 2016. № 9 (вересень). С. 124-125.

Словник-довідник з професійної педагогіки / ред.-упоряд. А. В. Семенова. Одеса: Пальміра, 2006. 272 с.

Юрчук О. І. Оптимізація рухового режиму як необхідна умова здоров'язберігаючих технологій. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету.* Випуск 5 (48), 2012. С. 143-147.

Futoryni S., Nosova N., Kolomiets T. Modern technologies used in the process of physical education and rehabilitation for violations of posture and flat feet in children of older preschool age. *Slobozhanskyi herald of science and sport.* 2017. Vol 5 (61). P. 28-32.

Stoik S., Sanders S. Physical Education in Early Childhood. *The Elementary School Journal.* 2018. Vol. 108 (3). P. 197-206.

Preparation of future educators for the use of Physical Culture and recreation technologies in the Preschool Education Institutions

Malinowska Natalia²

Rivne State University of the Humanities, Rivne, Ukraine

Article substantiates the need to ensure high – quality training of the future teachers of the preschool education institutions (hereinafter-PEI) for health-saving professional activities. The relevance of awareness by higher education applicants of the value-motivational attitude to the problem of health preservation, the formation of their readiness for health-saving activities in the educational process of Health has been outlined.

The formation of future the preschool education specialists' readiness to implement the health paradigm in working with preschool children involves mastering first of all the content component of the discipline "Theory and Methodology of Physical Education and Valeological Education", as well as the skills and abilities of organizing one of the types of health – saving technologies-physical culture and health. The essence of the concepts of "Health-Saving Technologies", "Physical Culture and Recreation Technologies", their impact on children's health and features of use have been revealed. It is emphasized that a necessary component of Physical Culture and Recreation Technology is the use of both individual physical exercises and their complexes. The expediency of introducing Physical Culture and Recreation Technologies in the educational process of Health has been determined, which should provide comfortable conditions for the development of children's movements and prevent negative impacts on the health of the stressful environment. Modern requirements for Physical Culture and Recreation Work, which is the basis for the rational organization of the motor regime, have been taken into account. Article describes the organizational and pedagogical conditions for the use of Physical Culture and Recreation Technologies in the professional activities of future educators. It is noted that the requirements of the modern market environment for the competitiveness of a specialist are not only a high level of students' assimilation of theoretical material and practical work skills, but also the development of personal qualities. Examples of the use of individual research tasks (IRT) focused on the activation of educational activities of higher education applicants, the transformation of passive assimilation of

---

² PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogical Sciences), Associate Professor, Associate Professor of the Department of the Preschool Pedagogics, Psychology and Special Education named after Professor T. I. Ponimanska at the Rivne State University of the Humanities

knowledge into their active application in quasi-professional and real situations of educational activity are positioned. It is established that mastering the knowledge, skills and abilities of future educators to design and apply Physical Culture and Recreation Technologies will contribute to the formation of health-saving competence in preschool children.

Keywords: training, future educators, physical culture and recreation technologies, health-saving technologies, preschool education institution, health-saving activities.

References

Artemova, L.V. (2008). *Pedahohika i metodyka vyshchoyi shkoly [Educational and methodical manual [Pedagogy and methodology of Higher Education]*. Kyiv: Condor publ [in Ukrainian]

Denysenko, N. (2007). Osvitniy protses maye buty zdorov"yazberezhuval'nym [The Educational Process Should Be Health-Saving]. *Doshkil'ne vykhovannya – Preschool Education*. Vols. 7, pp. 8-10 [In Ukrainian].

Futurnyi, S., Nosova, N., & Kolomiiets, T. (2017). Modern technologies used in the process of physical education and rehabilitation for violations of posture and flat feet in children of older preschool age. *Slobozhanskyi herald of science and sport*. Vol 5 (61). P. 28-32 [in English].

Koshel, V.M. (2015). *Pidhotovka maybutnikh vykhovateliv do navchannya rukhovnykh diy ditey doshkil'noho viku. Navchal'no-metodychnyy posibnyk dlya studentiv vyshchykh navchal'nykh zakladiv spetsial'nosti «Doshkil'na osvita» [Preparation of Future Educators for Teaching Preschool Children of Motor Actions. Educational and methodical manual for students of the higher educational institutions in the specialty "Preschool Education"]*. Chernihiv: FOP "Remizova" [In Ukrainian].

Koshel, V.M., & Herman, N.V. (2020). *Zmist i metodyka vykorystannya ozdorovchykh tekhnolohiy v umovakh osvith'oho protsesu zakladiv doshkil'noyi osvity: posibnyk dlya studentiv spetsial'nosti «Doshkil'na osvita», dyrektoriv, metodystiv i vykhovateliv zakladiv doshkil'noyi osvity ta bat'kiv ditey doshkil'noho viku [Content and Methodology of Using Health-Improving Technologies in the Conditions of the Educational Process of Preschool Education Institutions: a manual for students in the specialty "Preschool Education", directors, methodologists and educators of preschool education institutions and parents of the preschool children.]* Chernihiv: FOP Balykina O.V. [In Ukrainian].

Kurok, O.I., & Shovkoplyas, O.M. (2008). Osoblyvosti pidhotovky fakhivtsiv iz fizychnoho vykhovannya dlya doshkil'nykh zakladiv [Features of Training Specialists in Physical Education for Preschool Institutions]. *Fizychno vykhovannya, sport, kul'tura, zdorov'ya v suchasnomu suspil'stvi – Physical Education, Sport, Culture, Health in Modern Society*. Lutsk, 2008. Vols. 1, pp. 200-203 [In Ukrainian].

Lyakhova, I., & Verkhov's'ka, M. (2015). Suchasni fizkul'turno-ozdovchi tekhnolohiyi v systemi fitness-industriyi [Modern Physical Culture and Health Technologies in the Fitness Industry System]. *Fizychno vykhovannya, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu suspil'stvi – Physical Education, Sports And Health Culture In Modern Society*. Vols. 2, pp. 51-54 [In Ukrainian].

Makovetska, I.V. (2010). *Profesynnyy rozvytok fakhivtsiv doshkil'nykh navchal'nykh zakladiv u sferi osvith'o-ozdorovlyuval'noyi diyal'nosti [Professional Development of Specialists of Preschool Educational Institutions in the Sphere of Educational and Health-Improving Activity]*. Zaporizhzhia: ZNU [In Ukrainian].

Malinovska, N.V. (2009). *Ozdorovchi tekhnolohiyi ta diahnostychni metodyky fizychnoho rozvytku ditey: prohrama navchal'noho kursu [Health-Improving Technologies and Diagnostic Methods of Physical Development of Children: Program of the Educational Course]*. Kremenets: Kremenets'kyi oblasnyy humanitarno-pedahohichnyy instytutu imeni T. H. Shevchenka [In Ukrainian].

Malinovska, N.V. (2017). *Pidhotovka studentiv do vprovadzhennya zdorov"yazberezhuval'nykh tekhnolohiy u praktyku roboty doshkil'nykh navchal'nykh zakladiv [Preparation of Students for the Introduction of Health-Saving Technologies in the Practice of Preschool Educational Institutions]*. *Nova pedahohichna dumka. Naukovo-metodychnyy zhurnal – A New Pedagogical Idea. Scientific and Methodological Journal*. Vols. 2 (90), pp. 55-57 [In Ukrainian].

Olender, I.O., Grushko, V.S., Berezhna, T.I. & others. (2010). *Kul'tura zdorov'ya osobystosti [Culture of Personal Health]*. Ternopil: Navchal'na knyha – Bohdan [In Ukrainian].

Onyshchenko, N.P., & Lykhovydy, O.R. (2016). *Zdorov"yazberezhuval'ni tekhnolohiyi u systemi pidhotovky maybutnikh uchyteliv do innovatsynoyi diyal'nosti [Health-Saving Technologies in the System of Preparing Future Teachers for Innovative Activities]*. *Molody vchenyy – Young Scientist*. Vols. 9 (September), pp. 124-125 [in Ukrainian].

Slovník-dovideník z profesijnoy pedahohiky (2006). [Dictionary-Reference Book on Professional Pedagogy]. Ed. A. V. Semenova. Odesa: Palmira [in Ukrainian].

Stoik, S., & Sanders, S. Physical Education in Early Childhood. *The Elementary School Journal*. 2018. Vol. 108 (3). P. 197-206 [in English].

Yurchuk, O.I. (2012). Optymizatsiya rukhovoho rezhymu yak neobkhidna umova zdorov'yazberihayuchykh tekhnolohiy [Optimization of the Motor Mode as a Necessary Condition for Health-Saving Technologies]. *Onovlennya zmistu, form ta metodiv navchannya i vykhovannya v zakladakh osvity: Zbirnyk naukovykh prats'. Naukovi zapysky Rivnens'koho derzhavnoho humanitarnoho universytetu – Updating the Content, Forms and methods of teaching and upbringing in educational institutions: a collection of scientific papers. Scientific notes of the Rivne State University of the humanities.* Vols. 5 (48), pp. 143-147 [in Ukrainian].

Velykyy tlmachnyy slovník suchasnoy ukrayins'koyi movy (2005). Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian language. Ed. V. Busel. Kyiv: VTF "Perun" [In Ukrainian].

Zdorov'yazberezhual'ni tekhnolohiyi u zakladi doshkil'noyi osvity (2022). [Health-Saving Technologies in the Preschool Education institution]. Ed. I. I. Nikitina. Kharkiv: Vyd.hrupa "Osnova", Seriya «Novyy Bazovyy komponent» [in Ukrainian].

Accepted: January 11, 2023

